

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2 และการประชุม
วิชาการระดับชาติ “การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน
ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0”

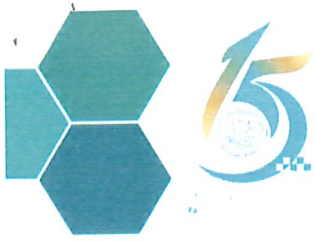
รายงาน
ประชุมวิชาการ
Proceeding

หนังสือรวม
บทความวิจัย

บทความ
ทางวิชาการ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ
ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2
และการประชุมวิชาการระดับชาติ
“การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อน
ประเทศสู่ยุค Thailand 4.0”
ระหว่างวันที่ 19 – 21 เมษายน พ.ศ. 2561
ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน อำเภอชะอำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2
และการประชุมวิชาการระดับชาติ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0"

คำสั่ง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ ๑๑ / 2561

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงขอรับบทความวิชาการ (Peer Review)

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ

ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2 และการประชุมวิชาการระดับชาติ

"การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0"

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรและเครือข่ายทางวิชาการ 6 สถาบัน กำหนดจัดให้มีโครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการ ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2 และการประชุมวิชาการระดับชาติ หัวข้อ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศสู่ยุค Thailand 4.0" ในวันที่ 19 – 21 เมษายน 2561 ณ โรงแรมดุสิตธานีหัวหิน จังหวัดเพชรบุรี โดยจะมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาและบุคลากรจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพและมีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ จึงขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงขอรับบทความวิชาการ (Peer Review) เพื่อพิจารณาผลงานดังกล่าว ดังมีรายนามต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ไพบุลย์ ช่างเรียน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทรา ณ ถลาง	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา สัจพันโรจน์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ รัชชกุล	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา วรณสืบเชื้อ	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเชษฐ์ ชีระมณี	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
12. รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตศักดิ์ พุดจระ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวดา กมลเวชช	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุดจระ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐ์ รัตนพงษ์ภักดิ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทัก	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ก้องเกียรติ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา พิฆิตปัจจา	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤดี หงษ์ตระกูล	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพลิน ภูจินาพันธ์	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.พินิตพันธ์ บริพัตร	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คุ่มสุภา	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจริญภักดิ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรามา สุทธิรินทร์	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจนาวาทิ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ อิสระชัยยศ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวตา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณสิทธิ์ พานแก้ว	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพิชญ์ ชินะชาย	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จอมมัท คตังระหัด	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นกนันท หอมสุด	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
42. อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจारी	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
43. อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ขุมเกตุ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
44. อาจารย์ ดร.เจตตม์ ดวงสงค์	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
45. อาจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
46. อาจารย์ ดร.ชินนทร เพ็ญสุตร	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
47. อาจารย์ ดร.ชวนชื่น อัคระวงมิชชา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
48. อาจารย์ ดร.วิชญพงศ์ ศิริโชตินิศากร	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
49. อาจารย์ ดร.ทิพวรรณ กำศิริมงคล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
50. อาจารย์ ดร.นนท์ นำประทานสุข	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
51. อาจารย์ ดร.ปริญญา หารุ่นโพธิ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
52. อาจารย์ ดร.ปิยะวดี โรหิตารขุน	คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
53. อาจารย์ ดร.พนัษกร สิมะขจรบุญ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
54. อาจารย์ ดร.ภัสนันท์ พ่วงเดือน	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
55. อาจารย์ ดร.วีวรรณ แพทย์สมาน	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
56. อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทนะกุล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
57. อาจารย์ ดร.รุจาดล นันทหารักษ์	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2

และการประชุมวิชาการระดับชาติ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค Thailand 4.0"

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

58. อาจารย์ ดร.วรงค์ ตรีการศิรินนท์	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
59. อาจารย์ ดร.วิระ หวังสังข์โชค	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
60. อาจารย์ ดร.วุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
61. อาจารย์ ดร.สุรรายา ธรรมอภิพล	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
62. อาจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
63. อาจารย์ ดร.อรวิภา ไวย मुख	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
64. อาจารย์ ดร.อัศราชัย เสมอมี	วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
65. อาจารย์ ดร.อุคมโชค อาษาวิมลกิจ	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
66. อาจารย์ พันตำรวจโท ดร.ไพพจน์ ฤๅชัย	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
67. อาจารย์ชัชชนู รอดรักษา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
68. อาจารย์นาตยา อยู่คง	คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
69. อาจารย์มานิตา ทนุสวัสดิ์	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
70. อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
71. อาจารย์บรพล พิณีจ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
72. อาจารย์สุรภัทร์ พิไชยแพทย	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญรณ์ ศิริสรหรือริญ	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ. ดร.นพรุจ ศักดิ์ศิริ	คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
3. รองศาสตราจารย์ ธิโสธร ผู้ทองคำ	สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พรธนะฉาย	คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษม เพ็ญภินันท์	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงคร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ใจจริง	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตินันท์ บุญธรรม	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา	สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตติ มณีกาญจน์	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญา จุมนาเสียว	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญา นิกพื่อน	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงศ์ ธิลาภิวงไพศาล	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทร์พรหม	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพิชารมณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์เพ็ชร	คณะพหุวิชาชีพและการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมภา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

22. อาจารย์ ดร.กรรณิการ์ สุวรรณศรี	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
23. อาจารย์ ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล
24. อาจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
25. อาจารย์ ดร.ปรีนดี ชิมโชด	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
26. อาจารย์ ดร.วิษณุ จุลทริก	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
27. อาจารย์ ดร.สีบวงค์ กาทวงศ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
28. อาจารย์ ดร.สุจิตรา เขียวศร	วิทยาราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
29. อาจารย์ ดร.สุระมงคล นิมจิตต	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
30. ดร.จิรภิญญา สันนิภางกุล	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
31. ดร.จิตติกรณ์ ยาวีไชย	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
32. ดร.ประสิทธิ์ เขียวศร	สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ
33. ดร.พีทักษ์ ปักษานนท์	นักวิชาการอิสระ
34. ดร.รัชนิภา สายอุบล	สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง
35. ดร.ศรวิชา กฤดาธิการ	นักวิชาการอิสระ
36. ดร.สุพิตตา ไพบูลย์วงศ์สกุล	ธนาคารเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
37. ดร.อมิชาติ กิตติศักดิ์นาวิน	เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
38. อาจารย์เทิดศักดิ์ ทองแย้ม	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
39. อาจารย์รัตนากร นามวงษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
40. อาจารย์วัลย์ลักษณ์ อมรสิริพงศ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2561

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

การศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์
พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

THE STUDY OF MANAGEMENT AND INTERNAL CONTROL OF ROYAL TEMPLE AND
PRIVATE TEMPLE IN DAMNOEN SADUAK DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

สิริลักษณ์ แป้นแหลม

Sirilak Panlame

อิสราภรณ์ หนูผล

Issaraporn Thanupon

นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

Student, Faculty of Management Science in General Business, Silpakorn University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assistant Professor, Faculty of Management Science, Silpakorn University

E-mail:pangparn.02@gmail.com

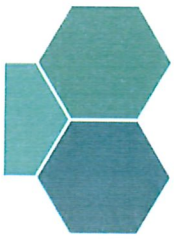
บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์ และ 2) ศึกษาปัญหาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า วัดหลวงมีการจัดการและการควบคุมภายในโดยรวมเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ทั้งนี้ในบางขั้นตอนของระบบมีข้อบ่งชี้ว่าอาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อทรัพย์สินของวัดได้ เช่น มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดแต่ไม่มีผู้ดูแลและควบคุมกล้อง สำหรับวัดราษฎร์มีระบบการจัดการควบคุมภายในค่อนข้างมีความรัดกุมทำให้มีโอกาสน้อยที่จะเกิดการทุจริตหรือความไม่ปลอดภัยต่อทรัพย์สินของวัด สำหรับปัญหาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สาธารณะชนอย่างไม่เป็นระบบ

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน วัดหลวง วัดราษฎร์

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study management and internal control of royal temple and private temple within area of Damnoen-saduak district Ratchaburi province and 2) to study problems of management and internal control system of royal temple and private temple within area of Damnoen-saduak district Ratchaburi province. This study collected data by in-depth interviews and non-participant observations. The primary informants were the persons responsible for managing and internal controlling within royal temple and private temple. It found that the royal temple had management and internal control in overall compliance with the Buddhist Sangha Act. By the way, royal temple, some controlling system implied to insecurity for temple's asset such as closed circuit television (CCTV) installed without person in charge of controlling CCTV. For

problem of management and internal control system of royal temple and private temple, the both royal and private temple had unsystematic financial data disclosure to the public.

Keywords: Internal control Royal temple Private temple

บทสรุปงานวิจัย

หลักการและเหตุผล

วัด คือคำเรียกสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนาของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ภายในวัดจะมีกุฏิซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของนักบวชในศาสนาพุทธซึ่งก็คือ พระสงฆ์ อีกทั้งยังมีเจดีย์ พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ เมรุ ซึ่งใช้สำหรับประกอบศาสนพิธีต่างๆ ปัจจุบันวัดไทยในชนบทยังคงเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน ซึ่งต่างจากในเมืองใหญ่ที่วัดกลายเป็นเพียงสถานที่จำพรรษาของพระสงฆ์และเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาเท่านั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในประเทศไทย พุทธศักราช 2505 มาตรา 31 กำหนดไว้ว่า วัดมี 2 ชนิด คือวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาและสำนักสงฆ์ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาหมายถึงเขตพื้นที่ที่พระภิกษุสงฆ์ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเพื่อจัดตั้งวัดขึ้น ส่วนสำนักสงฆ์หมายถึงสถานที่ตั้งพำนักอาศัยของหมู่พระภิกษุสงฆ์ ซึ่งไม่ได้ขอพระบรมราชานุญาตใช้ ที่ดินแห่งนั้นเพื่อจัดตั้งเป็นวัดขึ้น วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมานี้ยังแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ “วัดหลวง หรือ พระอารามหลวง” กับ “วัดราษฎร์” ซึ่งวัดหลวงคือวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงสร้างหรือวัดที่รัฐบาลหรือราษฎรทั่วไปสร้างขึ้นแล้วทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ส่วนวัดราษฎร์ หมายถึง วัดที่ราษฎรทั้งหลายสร้างขึ้นตามศรัทธา

การบริหารจัดการวัดให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของพระภิกษุสามเณรในวัดเป็นสำคัญ เจ้าอาวาส ซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่างๆ และเป็นผู้นำเบื้องต้น นับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและบริหารบุคลากรในองค์กรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรจำเป็นต้องมีความสามัคคีและทำงานให้สอดคล้อง อดสัมพันธ์กันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (ธีรฤทธิ ทองโอบฐ, 2546) ทั้งนี้ บางวัดยังมีได้มีการจัดการดูแลและจัดทำบัญชีตามคำแนะนำของกรมการศาสนาว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดแต่ละวัดมีการจัดทำบัญชีกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าอาวาสเป็นผู้จัดทำบัญชีและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน การบันทึกรายการทางบัญชีของบางวัดไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่กัน ทำให้การควบคุมดูแลทรัพย์สินไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ตั้งจะเห็นได้จากกรณีของวัดพระธรรมกายที่มีการรับเงินบริจาคจากสภครณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นแต่มีการนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากของพระธัมมชโยเอง ซึ่งตามหลักพระธรรมวินัย พระภิกษุสงฆ์จะรับหรือถือครองทรัพย์สินไม่ได้ แต่ที่ผ่านมามีมีองค์กรในพระพุทธศาสนาแห่งใดเข้ามากำกับดูแลเรื่องการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัด โดยหากวัดมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน จะส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพย์สินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการสูญเสียและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเวลาและช่วยให้ข้อมูลมีคุณภาพ ถูกต้อง เชื่อถือได้ (Fadzil, F.H., Haron, H., and Jantan, M., 2005) อีกทั้ง ระบบการบริหารจัดการและควบคุมภายในที่ดีจะสามารถสร้างผลรายได้โดยรวมแก่องค์กรนั้น ทั้งนี้ วัดที่มีระบบการจัดการที่ดีต้องมี (1) การใช้ทรัพยากรขององค์กรในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างประหยัดและได้ผลคุ้มค่า มีการดูแลรักษาทรัพย์สินมิให้ทรัพย์สินมีการสิ้นเปลือง สูญหาย และปลอดภัยจากการกระทำการทุจริต (2) ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของรายงานทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ใช้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายในหรือบุคคลภายนอกองค์กร และ (3) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใดกับองค์กร (COSO, 2004) จาก ข้างต้นหากทราบถึงรูปแบบและปัญหาในการบริหารจัดการและระบบควบคุมภายในของวัดจะสามารถหา

ข้อเสนอแนะในการป้องกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและระบบควบคุมภายในของวัดได้ และนำไปสู่ การศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จ.จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผล การศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการป้องกันและเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมภายในวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัด ราชบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การแบ่งชนิดและระดับของวัดและศาสนสถาน

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในประเทศไทย พุทธศักราช 2505 มาตรา 31 กำหนดไว้ว่า วัดทั้งหมดทั่ว ประเทศแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาและสำนักสงฆ์ วัดที่ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมาหมายถึงเขตพื้นที่ที่พระภิกษุสงฆ์ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเพื่อใช้จัดตั้งวัดขึ้น ส่วนสำนักสงฆ์ หมายถึงสถานที่ตั้งพำนักอาศัยของหมู่พระภิกษุสงฆ์ซึ่งไม่ได้ขอพระบรมราชานุญาตใช้พื้นที่ดินแห่งนั้นเพื่อจัดตั้งเป็นวัด ขึ้น วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมานี้ยังแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ “วัดหลวงหรือพระอารามหลวง” กับ “วัด ราษฎร์”

พระอารามหลวง คือวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงสร้างหรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์หรือมี ผู้สร้างน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเป็นวัดหลวงและวัดที่ราษฎรสร้างหรือบูรณปฏิสังขรณ์และขอพระราชทานให้ทรง รับไว้เป็นพระอารามหลวง พระอารามหลวงนั้นแบ่งตามฐานันดรศักดิ์คือออกเป็น 4 ชนิด คือ ราชวรมหาวิหาร วรมหาวิหาร ราชวรวิหาร และวรวิหาร พระอารามหลวงแต่ละชั้นไม่ได้หมายถึงว่าจะมีชนิดของพระอารามครบทั้ง 4 ชนิด ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสถานที่ ขนาดและผู้สร้าง ในปัจจุบันพระอารามหลวงสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ชั้น ดังนี้ พระอารามหลวงชั้นเอก แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ราชวรมหาวิหาร ราชวรวิหาร วรมหาวิหาร พระอารามหลวง ชั้นโท แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ราชวรมหาวิหาร ราชวรวิหาร วรมหาวิหาร วรวิหาร และพระอารามหลวงชั้นตรี แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ราชวรวิหาร วรวิหาร สามัญ ไม่มีสร้อยต่อท้ายชื่อ

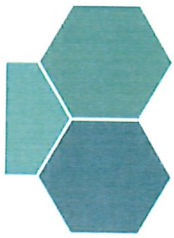
วัดราษฎร์ ได้แก่วัดที่ประชาชนสร้างหรือปฏิสังขรณ์ เช่น วัดประสาธตบุญญาวาส

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดและศาสนสถาน

2.1 การบริหารจัดการวัดและศาสนสถานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 มาตรา 33 วัดในพุทธศาสนา โบสถ์ในคริสต์ศาสนาหรือ มัสยิดในศาสนาอิสลามล้วนมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ทำให้วัดและศาสนสถานสามารถถือครองสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ได้เช่นเดียวกับบุคคลหรือนิติบุคคลทั่วไปซึ่งวัดราษฎร์และวัดหลวงหรือพระอารามหลวงจะมี ข้อบังคับและพระราชบัญญัติที่เหมือนกัน ดังนี้

2.1.1 การบริหารจัดการทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 มาตรา 33 ได้ จัดหมวดหมู่ทรัพย์สินของวัด ศาสนสมบัติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ทรัพย์สิน ของกรมการศาสนาซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง และศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่งโดยการ

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2
และการประชุมวิชาการระดับชาติ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ มุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศไทย Thailand 4.0"

ดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติกลางให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ส่วนการดูแลรักษาจัดการศาสนสมบัติของวัดให้วัดเป็นผู้จัดการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบด้วย การดูแลจัดการและการจัดหาประโยชน์ในที่ดิน พื้นที่ใช้ประโยชน์และศาสนสมบัติอื่นๆของวัด

2.1.2 บุคลากร เจ้าอาวาสหรือผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสที่ประสงค์จะให้มีการจัดประโยชน์ในทรัพย์สินของวัดจะต้องทำหนังสือแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร บุคคลหรือนิติบุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้กระทำการแทนโดยพิจารณาคัดเลือกบุคคลหรือนิติบุคคลตามขอบเขตและวิธีการในการจัดประโยชน์ที่มุ่งหมายไว้ อย่างเหมาะสมดังนี้โดยวัจกร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มูลนิธิ และคณะกรรมการ

2.1.3 การจัดการองค์กรหรือการแบ่งแยกงาน เป็นการแยกหมวดงานต่างๆ ของวัดและศาสนสถานที่มีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้วัดสามารถจัดองค์กรให้มีความเหมาะสมและสามารถตรวจสอบได้ โดยทั่วไปมีการแบ่งแยกงานออกเป็น 8 หมวดดังนี้ 1) งานหารายได้ โดยทั่วไปรายได้ของวัดและศาสนสถานมาจากการรับ บริจาคโดยตรงและรายได้อื่นๆ ดังนี้ รายได้จากผู้รับบริจาค รายได้การทอดกฐินประจำปี รายได้การทอดผ้าป่าตามเทศกาล รายได้การอบรมปฏิบัติธรรม รายได้การบริจาคทั่วไป รายได้จากการฝากเงินหรือลงทุน รายได้จากการตั้งขุมจำหน่ายสินค้าของวัด รายได้จากการจัดผลประโยชน์ทรัพย์สิน และรายได้อื่นๆ 2) งานการเงินและบัญชี ควรมีการจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัดและศาสนสถานทั้งอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ มีการจัดทำงบแสดงรายรับและรายจ่ายประจำปีเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์การบริหารงาน เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่ให้เพียงพอ อดตามความจำเป็น 3) งานรักษาความสะอาดและการดูแลสวน ควรมีการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายคฤหัสถ์และฝ่ายสงฆ์หรือผู้ปกครอง ศาสนสถานในการรักษาความสะอาดพื้นที่โดยมีการจัดหาอุปกรณ์ทำ ความสะอาดและการบำรุงรักษาสวน 4) งานบำรุงรักษาซ่อมแซมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ควรมีการจัดงบประมาณร้อยละ 10 - 15 ของงบประมาณรวมของวัดและศาสนสถานเพื่อใช้ในการบำรุงรักษาและซ่อมแซมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง 5) งานรักษาความปลอดภัย วัดและศาสนสถานสามารถขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ท้องถิ่นในการเข้ามาช่วยดูแลรักษาความปลอดภัยโดยมีการจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นค่าตอบแทน หากกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอควรมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของบริษัทเอกชนเข้ามาช่วยหรือการติดตั้งกล้องวงจรปิดที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ในบริเวณสถานที่สำคัญของวัดโดยมีเจ้าหน้าที่เฝ้าดูภาพ วงจรปิดในช่วงกลางคืนเพื่อตรวจสอบการเคลื่อนไหวต่างๆ 6) งานยานพาหนะ โดยทั่วไปวัดและศาสนสถานจะมียานพาหนะประเภทต่างๆ 7) งานประชาสัมพันธ์ เป็นการนำเสนอข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัดและศาสนสถาน เพื่อให้ศาสนิกชนและบุคคลทั่วไปได้รับรู้ 8) งานประสานงาน เป็น งานที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อระหว่างบุคคลต่างๆ ภายในวัดและศาสนสถานและการติดต่อระหว่างวัดและศาสนสถานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกวัดและศาสนสถาน

2.2. การบริหารจัดการวัดและศาสนสถาน (กฎกระทรวง ฉบับที่ 2, 2511)

ตามความในมาตรา 6 และมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ. 2505 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

1. การได้ทรัพย์สินมาเป็นศาสนสมบัติของวัด ให้ลงทะเบียนทรัพย์สินของวัดไว้เป็นหลักฐานและเมื่อต้องจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไม่ว่าด้วยเหตุใดให้จำหน่ายออกจากทะเบียนนั้น โดยระบุเหตุแห่งการจำหน่ายไว้ด้วย
2. การกั้นที่ดินซึ่งเป็นที่วัดให้เป็นที่จัดประโยชน์ จะกระทำได้อีกต่อเมื่อกรมการศาสนาเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากมหาเถรสมาคม

3. การให้เช่าที่ดินหรืออาคาร ให้เจ้าอาวาสจัดให้ไวยาวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ของวัดซึ่งเจ้าอาวาสแต่งตั้ง ทำทะเบียนทรัพย์สินที่จัดประโยชน์ ทะเบียนผู้เช่าหรือผู้อาศัยไว้ให้ถูกต้อง และให้เก็บรักษาทะเบียนและหนังสือสัญญาเช่าไว้เป็นหลักฐานที่วัดหรือจะฝากกรมการศาสนาให้เก็บรักษาไว้ก็ได้

4. การให้เช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนาหรือที่วัดที่กินไว้เป็นที่จัดประโยชน์ ที่มีกำหนดระยะเวลาการเช่าเกินสามปี จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากกรมการศาสนา

5. การเก็บรักษาเงินของวัดในส่วนที่เกินสามพันบาทขึ้นไปให้เก็บรักษาโดยฝากกรมการศาสนา จังหวัด อำเภอ ธนาคารหรือนิติบุคคลที่กรมการศาสนาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ให้ฝากในนามของวัด

6. ให้เจ้าอาวาสจัดให้ไวยาวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ของวัดซึ่งเจ้าอาวาสแต่งตั้งทำบัญชีรายรับรายจ่ายเงินของวัดและเมื่อสิ้นปีปฏิทินให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและคงเหลือ ทั้งนี้ให้เจ้าอาวาสตรวจตราดูแลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และถูกต้อง

7. ในกรณีที่วัด เจ้าอาวาส ไวยาวัจกร หรือผู้จัดประโยชน์ของวัดถูกฟ้องหรือถูกหมายเรียกเข้าเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดให้เจ้าอาวาสแจ้งต่อกรมการศาสนาหรือศึกษาธิการจังหวัดที่วัดตั้งอยู่ทราบไม่ช้ากว่าห้าวัน นับแต่วันรับหมาย

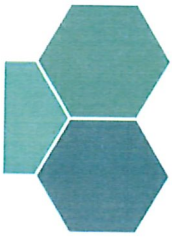
8. ให้กรมการศาสนากำหนดแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญา และแบบพิมพ์อื่น ๆ และให้คำแนะนำการปฏิบัติแก่วัดเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

3. การควบคุมภายใน COSO

3.1 การควบคุมภายใน (Internal Control) คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในองค์กรโดยคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการจัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

3.2 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน การจัดให้มีการควบคุมภายในขึ้นในองค์กรมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Effectiveness and Efficiency of operations) โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรขององค์กรในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างประหยัดและได้ผลคุ้มค่า เมื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะส่งผลให้ กิจการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินขององค์กรให้ปลอดภัยจากการกระทำทุจริต 2) ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of financial reporting) ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของรายงานทางการเงินทำให้เกิดความมั่นใจว่ารายงานทางการเงินขององค์กรให้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องและมีคุณภาพ 3) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (Compliance with applicable laws and regulations) เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นกับองค์กรจากการละเว้นไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรรวมถึงกฎระเบียบขององค์กรเอง

3.3 องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO มี 5 ประการ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เป็นเรื่องของการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นโครงสร้าง นโยบาย และระเบียบ วิธีปฏิบัติที่มีผลมาจากทัศนคติของผู้บริหาร 2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการประเมินเพื่อทราบว่าองค์กรมีความเสี่ยงอย่างไรและความเสี่ยงนั้นอยู่ในกิจกรรมหรือขั้นตอนใดของงานมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมากน้อยเพียงใด 3) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) เป็นนโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินงานต่างๆ ที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าคำสั่งต่างๆ ที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถลดหรือควบคุมความเสี่ยงและได้รับการตอบสนองปฏิบัติตามในเวลาที่เหมาะสม 4) ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตั้งแต่ผู้บริหารไปจนถึงพนักงานทุกระดับขององค์กรโดย

ผู้บริหารใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจและสั่งการ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารที่ดีเป็นหน้าที่ของ
ผู้บริหารโดยจะต้องจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางวิชาชีพพร้อมถึงต้องจัดให้มีเครื่องมือ
เครื่องใช้เทคโนโลยีและระบบงานที่ดี 5) การติดตามประเมินผล (Monitoring) การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่
เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร อาจทำให้ระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพลดลงจึงต้องมีการติดตาม
ประเมินผลเพื่อให้ผู้บริหารมีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าระบบการควบคุมภายในนั้นยังคงมีประสิทธิภาพ (COSO,
2004)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนก แส่นประเสริฐ และคณะผู้วิจัย (2545) ทำการศึกษาการจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัด
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพและระบบการบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัดตลอดจน
ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข รวมทั้งแสวงหาแนวทางพัฒนาวิธีการบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติ
ของวัดซึ่งสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารจัดการทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัดและผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องในทางราชการ พบว่า วัดส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายรวมทั้งไม่ได้จัดทำทะเบียนคลังพัสดุการ
ตรวจสอบรายงานผลต่อคณะปกครองฝ่ายสงฆ์จะมีที่ท่าเด่นชัดเฉพาะพระ อารามหลวงซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลและเมือง
หลวง ส่วนวัดที่อยู่ในส่วนภูมิภาคหรือในเขตชนบทมีน้อยมากในการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ พระครูปลัดพุทธิ
วัฒน์ โปธิกรพูนศิริ (2553) ทำการศึกษาการบริหารจัดการวัดราษฎร์และวัดหลวงในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15
และความแตกต่างระหว่างการบริหารจัดการวัดราษฎร์และวัดหลวงในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 จำนวน 36
วัด เป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุ และโยยาวัจกร เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการของวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 พบว่าการบริหาร
จัดการวัดราษฎร์ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและการบริหารจัดการวัดหลวงใน
เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการบริหารจัดการวัดราษฎร์และวัดหลวงใน
เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 มีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันทุกด้าน

การควบคุมภายในในองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไรพบว่า สมัยใหม่เชิงรุกสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน
พัฒนาระบบการควบคุมภายในขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
สามารถป้องกันความเสี่ยงข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ทำให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล (ฉัตรรัชดา
วิโรจน์รัตน์, 2559) โดยหากองค์กรมีการใช้การจัดการความเสี่ยงจะช่วยทำให้องค์กรพัฒนาระบบการควบคุมภายในได้
โดยองค์กรจะมีการจัดทำแผนดำเนินการในกรณีเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ดีไว้ล่วงหน้าเพื่อลดโอกาสความสูญเสีย
ทรัพย์สินขององค์กร (Hsiung, HH และ Wang, JL 2014) โดยหากวัดมีการวางแผนหรือแนวทางป้องกันสถานการณ์ที่
ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นก็จะช่วยลดความสูญเสียหรือสูญหายของทรัพย์สินได้ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Agbejule และ
Jokipii (2009) พบว่า กิจกรรมที่มีระดับการควบคุมภายในสูงมีความสำคัญมากโดยหากองค์กรมีระดับการควบคุม
ภายในสูงแม้จะมีระบบการตรวจสอบติดตามต่ำองค์กรก็ยังคงมีความเชื่อมั่นว่าระบบการควบคุมภายในขององค์กรจะมี
ประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม การติดตามและประเมินผลก็ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในที่ดีตาม
หลักของโคโซ (COSO, 2004)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น หากมีการศึกษาการจัดการและการควบคุมภายในของวัดหลวงและวัด
ราษฎร์จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของปัญหาในการจัดการและควบคุมภายในระหว่างวัดหลวงและวัดราษฎร์ โดย

สามารถนำผลการศึกษางานวิจัยข้างต้นมาใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์ได้

วิธีการศึกษา

โดยในการวิจัยนี้ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Individual-Depth Interviews) บุคคลที่ทำหน้าที่ในการจัดการและควบคุมภายในวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องของวัดหลวงและวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

1. การกำหนดพื้นที่ที่ศึกษา คือ พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีทั้งวัดหลวง (พระอารามหลวง) และวัดราษฎร์ ซึ่งในบางพื้นที่อาจมีวัดหลวงหรือวัดราษฎร์เพียงวัดใดวัดหนึ่งเท่านั้น

หลักเกณฑ์การเลือกวัดเพื่อนำมาศึกษา คือ เลือกวัดที่มีขนาดใหญ่และมีรายได้ค่อนข้างสูงเนื่องจากมีโอกาสเกิดการทุจริตได้จึงจำเป็นต้องมีการจัดการและควบคุมภายในที่รัดกุม จากการศึกษาวัดหลวงและวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าวัดหลวงในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีเพียงหนึ่งวัดซึ่งเป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญเป็นวัดขนาดใหญ่และมีผู้คนเดินทางมาทำบุญเป็นจำนวนมากและมีรายรับจากการบริจาคจำนวนมาก ส่วนวัดราษฎร์เนื่องจากมีจำนวนมากกว่า 1 แห่ง ผู้วิจัยจึงได้เลือกวัดราษฎร์ที่มีขนาดและจำนวนผู้คนเดินทางมาทำบุญในจำนวนที่ไม่แตกต่างจากวัดหลวงเพื่อทำให้มีจำนวนรายรับจากการบริจาคของวัดไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งขนาดและจำนวนรายรับของวัดมีผลต่อระบบการบริหารจัดการและระบบการควบคุมภายในของวัด โดยวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวกที่ได้รับการเลือกเป็นตัวอย่างเป็นวัดที่มีผู้คนเดินทางมาเคารพสักการะหลวงพ่อดำเป็นจำนวนมากและคณะกรรมการวัดได้กำหนดจัดงานสมโภชหลวงพ่อดำเป็นประจำทุกปี ทำให้ทางวัดมีรายได้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก

2. การกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการจัดการและควบคุมภายในวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องของวัดหลวงและวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวนวัดละ 1 คน โดยคุณสมบัติของผู้ที่ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่ทำหน้าที่จัดการและควบคุมภายในของวัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร

3.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Participation Observation) คือ ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตไม่ได้เข้าไปทำกิจกรรมร่วม

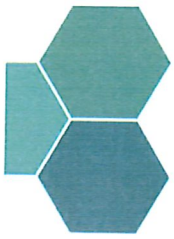
โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลวัดหลวงจำนวน 2 ครั้ง และวัดราษฎร์จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งครั้งแรกเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นและอาจเจาะลึกข้อมูลในบางส่วน ส่วนการสัมภาษณ์ครั้งที่สองเป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งแรกและเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

4. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

4.1 ผู้วิจัย ทำหน้าที่ในการสัมภาษณ์ สังเกต และตีความเพื่อเขียนรายงานการวิจัย

4.2 คำถามในการสัมภาษณ์ จะเน้นในการจัดการและการควบคุมภายในของวัด โดยคำถามที่นำมาใช้ในการสัมภาษณ์มาจากแนวคิดในเรื่องการบริหารจัดการวัดและศาสนสถานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พุทธศักราช 2505 มาตรา 33 เป็นหลัก

4.3 โทรศัพท์มือถือใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เนื่องจากเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนในทุกรายละเอียด

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2
และการประชุมวิชาการระดับชาติ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0"

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) คือ การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 เพื่อการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 ว่าการสัมภาษณ์ทั้ง 2 ครั้งนั้นข้อมูลตรงกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะนำคำถามเดิมสอบถามผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งในเวลาต่างกันเพื่อทำให้ข้อมูลที่ได้มีความชัดเจน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาถอดการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์จากเครื่องมือต่างๆ ออกมาในรูปข้อความโดยบันทึกลงในไฟล์คอมพิวเตอร์และทำการเทียบกับบทสัมภาษณ์ที่จดบันทึกไว้ในสมุดเพื่อรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ให้ครบถ้วนที่สุดและจากการสังเกตมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงนำมาสรุปและแยกข้อมูลไว้ตามลักษณะของข้อมูลและประเด็นการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และตีความหมาย อธิบายตามลักษณะความสัมพันธ์เชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ในภาพรวม หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียบเรียงสรุปทั้งที่เป็นส่วนร่วมและข้อแตกต่าง

ข้อค้นพบ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วัดหลวงพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาวัดหลวงในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าวัดหลวงในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีเพียงหนึ่งวัด ซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 รูปแบบการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ที่ดินของวัดเป็นศาสนสมบัติของวัดเอง โดยการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดนั้น เจ้าอาวาสให้พระผู้ช่วยดูแลงานในแต่ละส่วน แบ่งตามแผนกต่างๆ มีเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลจัดการประโยชน์ในทรัพย์สินของวัดและมีโยธาวิจิตรดูแลศาสนสมบัติและจัดการประโยชน์ในทรัพย์สินของวัดส่วนของกฎหมาย 2 คน นอกจากนั้นทางวัดได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยงานภายในวัด ในการแต่งตั้งโยธาวิจิตร การกำหนดรูปแบบการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ และกำหนดคณะกรรมการมีความชัดเจนโดยทำหน้าที่แต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร

ขั้นตอนการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัด ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “เริ่มจากการเก็บรวบรวมเงินจากตู้รับบริจาค หน่วยกองกุศล รายได้จากการทอดกฐินประจำปี รายได้จากการทอดผ้าป่าและการบริจาคเป็นครั้งคราวจะมีการบันทึกบัญชีรายรับโดยแยกเป็นแต่ละส่วนให้แล้วเสร็จทันทีและนำข้อมูลเหล่านั้นเข้าสู่ ระบบฐานข้อมูลของวัดซึ่งมีการประมวลผลข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและรวบรวมเงินฝากธนาคารหรือให้พนักงานธนาคารมารับโดยฝากในนามของวัด” ทางวัดจะนำเงินไปฝากธนาคารสัปดาห์ละหนึ่งครั้งหรือถ้ามีเงินจำนวนมากก็จะนำไปฝากธนาคารทันที แต่ถ้าช่วงงานประจำจะนำเงินไปฝากธนาคารทุกวันและแจ้งยอดเงินให้กับชาวบ้านได้รับรู้ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การติดโปสเตอร์บริเวณวัด เสียงตามสาย เป็นต้น โดยรายได้จากส่วนอื่นๆ จะมีขั้นตอนที่เหมือนกัน ส่วนงานรักษาความปลอดภัยนั้นมีการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ท้องถิ่นเข้ามาช่วยดูแลรักษาความปลอดภัยโดยจ่ายเบี้ยเลี้ยงเป็นสิ่งตอบแทน จากการสังเกตพบว่า ภายในบริเวณวัดมีการติดตั้งวงจรปิดที่สามารถบันทึกภาพและเสียงไว้ทั่วบริเวณแต่ไม่มีผู้ดูแลภาพวงจรปิดตลอดเวลา

สำหรับการบริหารจัดการวัดและศาสนสถาน ทางวัดมีการลง ทะเบียนทรัพย์สินของวัดทุกอย่างไว้เป็นหลักฐานทั้งหมดและเก็บหลักฐานไว้กับเจ้าอาวาส มีการจำหน่ายทรัพย์สินของวัด เมื่อจำหน่ายทรัพย์สินจะมีการจำหน่ายออกจากทะเบียนและระบุเหตุแห่งการจำหน่ายไว้ ไม่มีการกันที่ดินที่เป็นที่ของวัดไว้จัดประโยชน์ของวัดเอง

ทางวัดไม่มีการให้เช่าที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ทางวัดมีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายประจำวัน โดยมีบัญชีรายรับและรายจ่ายโดยรวมและบัญชีรายรับและรายจ่ายแยกตามประเภทของที่มาของรายได้ใน นอกจากนี้มีการจัดทำงบแสดงรายรับและรายจ่ายประจำปี โดยสรุปตั้งแต่ว่ารายวัน รายเดือนและรวบรวมเป็นข้อมูลสรุปรายรับและรายจ่ายของวัดทั้งหมดในแต่ละปี” ซึ่งมีการจัดเก็บใบเสร็จค่าใช้จ่ายต่างๆ ไว้เป็นหลักฐานประกอบด้วย นอกจากนี้ทางกรรมการศาสนามีการกำหนดแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญา และแบบพิมพ์อื่นๆ พร้อมให้คำแนะนำ การปฏิบัติแก่วัดเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด โดยมีการประชุมเดือนละครั้ง

1.2 ปัญหาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงมีปัญหา ดังต่อไปนี้

1.2.1 ปัญหาด้านการตรวจสอบบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัด โดยมอบหมายหน้าที่ในการทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัดให้แก่บุคคลเดียวไม่มีผู้ตรวจตราดูแลให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยและถูกต้อง

1.2.2 ปัญหาด้านการรักษาความปลอดภัย ทางวัดมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณวัดแต่ไม่มีผู้ดูแลภาพวงจรปิดทั้งกลางวันและกลางคืน

1.2.3 ปัญหาด้านการป้องกันการทุจริต เนื่องจากในการเปิดและปิดตู้รับบริจาคหรือการรับเงิน กระทำโดยไม่มีพยานรู้เห็นในการดำเนินการ

1.2.4 ปัญหาด้านระบบและกลไกในการเบิกจ่ายเงิน ขาดการวางระบบและกลไกในการเบิกจ่ายเงิน การเบิกจ่ายเงินขึ้นอยู่กับการเบิกจ่ายเงินในแต่ละครั้งหรือเป็นไปตามสมควร ไม่มีการกำหนดบุคคลอย่างชัดเจน

1.2.5 ปัญหาด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัด การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดมีขอบเขตที่จำกัด โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบปิดประกาศภายในบริเวณวัด เสี่ยงตามสาย เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและเป็นลายลักษณ์อักษร

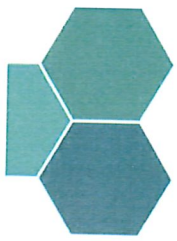
2. วัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวกเป็นวัดที่มีผู้คนเดินทางมาเคารพสักการะหลวงพ่อดุสิตเป็นจำนวนมาก และคณะกรรมการวัดได้กำหนดจัดงานสมโภชหลวงพ่อดุสิตเป็นประจำทุกปี ทำให้ทางวัดมีรายได้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 รูปแบบการจัดการและควบคุมภายในของวัดราษฎร์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ที่ดินของวัดเป็นศาสนสมบัติของวัดมีทะเบียนจัดเก็บไว้ การดูแลจะแบ่งตามหน้าที่ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลจัดการประโยชน์ในทรัพย์สินของวัดและมีการแต่งตั้งไวยาวัจกร การกำหนดรูปแบบการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ และกำหนดบุคคลที่ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการมีความชัดเจน โดยทำหน้าที่แต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของแต่ละบุคคล ได้แก่ กรรมการแผนกปลูกสร้างอาคารสถานที่ กรรมการแผนกการเงิน การบัญชี และข้อมูล กรรมการแผนกรักษาความสงบ กรรมการแผนกดูแลความสะอาด เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัด ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “เริ่มจากการเก็บรวบรวมเงินจากตู้รับบริจาค หน่วยกองกุศล รายได้จากการทอดกฐินประจำปี รายได้จากการทอดผ้าป่า และจัดหาเจ้าหน้าที่รับเงินบริจาค แล้วตรวจนับจัดทำบัญชีรายรับในแต่ละวันโดยแยกเป็นรายรับในแต่ละส่วนให้แล้วเสร็จและให้เจ้าอาวาสตรวจสอบความถูกต้องพร้อมเซ็นรับรอง หลังจากนั้นนำข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของวัดซึ่งมีการประมวลผลข้อมูลให้

เป็นปัจจุบันตลอดเวลา แล้วรวบรวมเงินฝากธนาคาร” ทางวัดจะจัดทำโปสเตอร์แสดงยอดเงินทั้งหมดที่ได้รับบริจาคติดบริเวณวัดเพื่อแจ้งให้ชาวบ้านได้รับรู้และมีการทำเอกสารข้อมูลต่างๆ ให้แก่เจ้าอาวาสและคณะกรรมการหรือชาวบ้านที่ต้องการ โดยรายได้ประเภทอื่นจะมีขั้นตอนที่เหมือนกัน ทั้งนี้ทางวัดนำเงินไปฝากธนาคารสัปดาห์ละหนึ่งครั้งหรือถ้ามีเงินจำนวนมากจะนำไปฝากธนาคารทันที กรณีเป็นช่วงงานประจำปีทางวัดจะนำเงินไปฝากธนาคารทุกวันโดยมอบหมายหน้าที่ให้กับพนักงานธนาคาร ไวยาวัจกร และเจ้าอาวาสหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนงานรักษาความปลอดภัยนั้นได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ท้องถิ่นในการเข้ามาช่วยดูแลรักษาความปลอดภัย ไม่มีการจ่ายเบี้ยเลี้ยง แต่ทางวัดจะเลี้ยงอาหารให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ท้องถิ่น จากการสังเกตภายในบริเวณวัดและโดยรอบมีการติดกล้องวงจรปิดที่สามารถบันทึกภาพและเสียงไว้และมีผู้ดูแลภาพวงจรปิดทั้งกลางวันและกลางคืน

ส่วนการบริหารจัดการวัดและศาสนสถาน ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ทางวัดมีการลงทะเบียนทรัพย์สินของวัดทุกอย่างไว้เป็นหลักฐานทั้งหมดและเก็บหลักฐานไว้กับเจ้าอาวาส การกันที่ดินที่เป็นที่ของวัดไว้จัดประโยชน์ของวัดเองนั้นทำโดยมีการทศนาเห็นชอบ และได้รับอนุมัติจากมหาเถรสมาคมเรียบร้อย ” ทางวัดได้ให้เช่าที่ดินบริเวณวัดโดยคิดค่าเช่า 500 บาทต่อปี ตามขั้นค่าที่กฎหมายกำหนด มีกา กำหนดระยะเวลาการเช่าที่ดิน 1 ปี และทำทะเบียนทรัพย์สิน ทะเบียนผู้เช่าไว้อย่างถูกต้อง มีหนังสือสัญญาเช่า 3 ฉบับ โดยจะเก็บไว้ที่วัด 1 ฉบับ ผู้เช่า 1 ฉบับ และส่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 1 ฉบับ ส่วนการจัดทำงบแสดงรายรับและรายจ่ายประจำปี ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “มีการจัดทำงบแสดงรายรับและรายจ่ายประจำปี โดยสรุปตั้งแต่รายเดือนและรวบรวมเป็นข้อมูลสรุปรายรับและรายจ่ายประจำปีของวัด ซึ่งจะมีการจัดเก็บใบเสร็จค่าใช้จ่ายเป็นหลักฐานประกอบด้วย โดยมีเจ้าอาวาสคอยตรวจตราดูแลให้เรียบร้อยและถูกต้อง” นอกจากนี้ทางกรมการศาสนา มีกา กำหนดแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญาและแบบพิมพ์อื่นๆ พร้อมให้คำแนะนำการปฏิบัติแก่วัดเกี่ยวกับการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดอยู่เสมอ

2.2 ปัญหาการจัดการและการควบคุมภายในของวัดราษฎร์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าการจัดการและควบคุมภายในของวัดราษฎร์มีปัญหา ดังต่อไปนี้

2.2.1 ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน เนื่องจากการกิจกรรมต่างๆ ภายในวัดได้ การร่วมมือกันจากหลายฝ่าย ทำให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานเป็นไปได้อย่างล่าช้าและอาจมีความเข้าใจไม่ตรงกันบ้างในบางครั้ง

2.2.2 ปัญหาด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดราษฎร์สอดคล้องกับการดำเนินงานของวัดพระอารามหลวง โดยมีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดยังอยู่ในขอบเขตจำกัด โดยมีการเผยแพร่ที่ไม่สามารถสื่อสารให้แก่สาธารณชนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การปิดประกาศภายในบริเวณวัด เสียงตามสาย เป็นต้น

ข้ออภิปราย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการและควบคุมภายในและศึกษาปัญหาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงและวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ในการจัดการและควบคุมภายในวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องของวัดหลวงและวัดราษฎร์ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

การดูแลทรัพย์สิน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักของวัดหลวงและวัดราษฎร์พบว่ามีการดูแลจัดการศาสนสมบัติของวัดไม่แตกต่างกัน โดยเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ไวยาวัจกรและคณะกรรมการในการดูแลจัดการและจัดหาประโยชน์ภายในวัด โดยมีการทำหนังสือแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดการองค์กรหรือการแบ่งแยกงานอย่างชัดเจนตามหมวดงานต่างๆ ภายในวัด ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 มาตรา 33 และมีการลงทะเบียนทรัพย์สินของวัดไว้เป็นหลักฐาน การกั้นที่ดินของวัดได้รับการเห็นชอบจากกรมศาสนาเป็นไปตามหลักการควบคุมภายในที่ดีโดยวัดมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดขององค์กรที่กำกับดูแลเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินขององค์กร (COSO, 2004)

การจัดการเงินบริจาค

สำหรับเงินบริจาคของวัด ทั้งวัดราษฎร์และวัดหลวงมีการเก็บรักษาโดยฝักรักษาในนามของวัดมีการทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัด เมื่อสิ้นปีมีการตรวจตราดูแลโดยเจ้าอาวาส และจัดทำตามแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญา และแบบพิมพ์อื่นที่กำหนดโดยกรมศาสนา วัดหลวงและวัดราษฎร์มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเงินบริจาคแตกต่างกันดังนี้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าปัญหาของการจัดการและการควบคุมภายในของวัดหลวงพบว่า วัดหลวงมีระบบการจัดการและการควบคุมภายในของเงินบริจาคที่ไม่เพียงพอ ได้แก่ การไม่มีคณะกรรมการในการตรวจสอบบัญชีรายรับและรายจ่าย การรักษาความปลอดภัยไม่มีผู้ดูแลควบคุมกล้องวงจรปิด ไม่มีการกำหนดคณะกรรมการและพยานรู้เห็นในการเปิดและปิดตู้บริจาค และไม่มีข้อกำหนดระบบและกลไกในการเบิกจ่ายเงินที่ชัดเจน จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่าองค์กรไม่มีกิจกรรมการควบคุมหรือมีวิธีการสนับสนุนกิจกรรมป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ โดยแบ่งแยกหน้าที่และระบบหลักฐานเอกสารที่ไม่เพียงพอ โดยไม่มีการควบคุมทรัพย์สินและบันทึกรายการทำให้การควบคุมภายในขององค์กรมีประสิทธิภาพในระดับน้อย (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2556)

สำหรับวัดราษฎร์มีการกำหนดคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นำเงินบริจาคฝักรักษาอย่างชัดเจน โดยเป็นหน้าที่ของพนักงานธนาคาร ไวยาวัจกร และเจ้าอาวาสหรือคณะกรรมการ โดยสถานการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดการควบคุมภายใน COSO แนวคิดโคโซถือว่างสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อยู่นิ่งเป็นเสมือนรากฐานให้องค์ประกอบอื่นเกิดขึ้น ทั้งนี้วัดมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมของวัดที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อการควบคุมภายในของกิจการโดยมีการจัดองค์กรและการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบผู้นำเงินบริจาคฝักรักษาที่ชัดเจนหรือदार อยู่นิ่งได้อย่างมั่นคงถ้าสภาพแวดล้อมของการควบคุมไม่ดีหรือไม่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นไม่มีประสิทธิภาพ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2548 และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2556)

อย่างไรก็ตามทั้งวัดหลวงและวัดราษฎร์มีปัญหาด้านการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดซึ่งข้อมูลทางการเงินของวัดควรถูกรวบรวมนำส่งสำนักงานพระพุทธศาสนา เพื่อให้สำนักงานพระพุทธศาสนาทำการตรวจสอบและเผยแพร่ข้อมูลทางการเงินของวัดให้สาธารณะได้รับทราบเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริต (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2556 และ COSO, 2004)

สำหรับวัดราษฎร์มีขั้นตอนการดำเนินงานและระบบการควบคุมส่วนใหญ่ที่รัดกุมทำให้วัดราษฎร์เกิดโอกาสการทุจริตหรือความสูญหายของทรัพย์สินไม่มาก (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2548) เนื่องจากวัดราษฎร์เป็นวัดที่เกิดมาจากการใช้ทรัพย์สินของประชาชนทั่วไปย่อมทำให้เกิดการตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาทำให้เกิดการทุจริตได้น้อยกว่าวัดหลวงที่มีการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐและประชาชนไม่ได้บริจาคทรัพย์สินเพื่อสร้างวัดจึงไม่เกิดความเป็นเจ้าของทำให้ไม่มีการตรวจสอบการดำเนินงานของวัดมากเท่ากับวัดราษฎร์

การติดต่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

วัดหลวงไม่ปรากฏปัญหาด้านการสื่อสารและประสานงานกับบุคคลหลายฝ่าย ในขณะที่วัดราษฎร์มีปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันหลายฝ่ายทำให้การสื่อสารในบางครั้งล่าช้าและเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ โดยในปัจจุบันวัดราษฎร์มีการสื่อสารหลายช่องทาง จึงอาจพิจารณานำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารและการประสานงานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานมีความรวดเร็วมากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่วัดราษฎร์ว่าสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่กำหนดไว้เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ถาวร พรหมไทย, 2558) การประยุกต์ใช้การสื่อสารและนวัตกรรมสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำกับการปฏิบัติงานป้องกันความเสี่ยงที่ทำให้เกิดความเสียหายให้กับองค์กรโดยการพัฒนาวิธีการปฏิบัติและกิจกรรมการควบคุมภายในเชิงสร้างสรรค์ (ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์, 2559)

การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการศึกษาการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงกับวัดราษฎร์พื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และการสังเกตของผู้วิจัย พบว่าวัดหลวงแม้ว่าจะมีการจัดการและควบคุมภายในโดยรวมค่อนข้างดีและเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์แต่ยังมีจุดอ่อนของระบบที่อาจทำให้เกิดโอกาสการทุจริตขึ้นได้ โดยวัดราษฎร์มีขั้นตอนการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นตามระบบการควบคุมภายในที่ดีทำให้เกิดโอกาสการทุจริตน้อย และทั้งวัดหลวงและวัดราษฎร์มีปัญหาในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดที่ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ซึ่งจากปัญหาที่พบแสดงถึงการดำเนินงานที่แตกต่างกันของวัดหลวงและวัดราษฎร์ซึ่งทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดพุทธวิวัฒน์ โปธิกรพูนศิริ ที่ทำการศึกษาการบริหารจัดการวัดราษฎร์และวัดหลวงในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 พบว่าการบริหารจัดการวัดราษฎร์และวัดหลวงมีการบริหารจัดการและผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน (พระครูปลัดพุทธวิวัฒน์ โปธิกรพูนศิริ, 2553)

แนวทางการป้องกันปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการและควบคุมภายใน

วัดหลวง

จากการจัดการและควบคุมภายในของวัดหลวงข้างต้น สามารถเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตและความสูญเสียทรัพย์สินของวัดดังนี้

- 1) เนื่องจากวัดหลวงมีการมอบหมายหน้าที่ในการทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของวัดให้แก่บุคคลเดียว ไม่มีระบบมุ่งเน้นการป้องกันความสูญเสียและความปลอดภัยของทรัพย์สินตามแนวคิดโคโซ (COSO, 2004) ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพและอาจก่อให้เกิดการทุจริตได้ จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดผู้ตรวจตราดูแลกำกับบัญชีรายรับและรายจ่ายให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดทำแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญา และแบบพิมพ์อื่นๆ ที่กรมการศาสนากำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) กำหนดผู้ทำหน้าที่เฝ้าดูภาพวงจรปิดทั้งกลางวันและกลางคืน ติดตั้งกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณ เมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นจะสามารถบริหารจัดการได้ทันที่
- 3) ควรกำหนดคณะกรรมการการเปิดและปิดตู้รับบริจาคหรือการรับเงินบริจาคจากผู้บริจาคหรือจากส่วนอื่นให้ชัดเจนเพื่อแสดงความโปร่งใสและเป็นแนวทางการป้องกันการทุจริต
- 4) มีการวางระบบและกลไกในการเบิกจ่ายเงินอย่างชัดเจน โดยกำหนดผู้ที่ทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินและวิธีการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้การเบิกจ่ายเงินมีระบบและลดโอกาสการเกิดการทุจริต

5) การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัด ข้อมูลทางการเงินของวัดควรถูกรวบรวมนำส่งให้กับสำนักงานพระพุทธศาสนาเพื่อให้สำนักงานพระพุทธศาสนาทำการตรวจสอบและเผยแพร่ข้อมูลทางการเงินของวัดให้สาธารณะรับทราบเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริต

วัดราชฎ์

จากการจัดการและควบคุมภายในของวัดราชฎ์ข้างต้น สามารถเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตและความสูญเสียทรัพย์สินของวัดดังนี้

1) เนื่องจากทางวัดมีการทำงานร่วมกันจากหลายฝ่าย ทำให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานเกิดความล่าช้าได้ ดังนั้นทางวัดควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารและการประสานงานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานมีความรวดเร็วมากขึ้น

2) การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดข้อมูลทางการเงินของวัดควรถูกรวบรวมนำส่งให้กับสำนักงานพระพุทธศาสนา เพื่อให้สำนักงานพระพุทธศาสนาทำการตรวจสอบและเผยแพร่ข้อมูลทางการเงินของวัดให้สาธารณะรับทราบอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ โดยอาจจะผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นๆ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริตที่สามารถเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. หากทางวัดมีการทำงานร่วมกันจากหลายฝ่ายอาจทำให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานเกิดความล่าช้าได้ ดังนั้นทางวัดควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสารและการประสานงานเพื่อให้การติดต่อสื่อสารและการประสานงานมีความรวดเร็วมากขึ้น

2. นอกเหนือจากการรวบรวมนำส่งต่อสำนักงานพระพุทธศาสนา วัดควรพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของวัดเผยแพร่ให้แก่สาธารณะ ผู้มาสักการะ หรือผู้บริจาคทรัพย์สินแก่วัดในรูปแบบเอกสารหรือเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสในการเกิดการทุจริต

เอกสารอ้างอิง

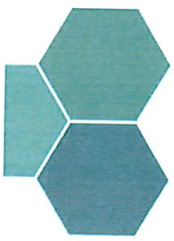
กฎกระทรวง ฉบับที่ 2. (2511). ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505. กฎหมายสงฆ์.

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ปรับปรุง พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุทร ไพศาล, 2547
กนก แสนประเสริฐ และคณะ. (2545). รายงานวิจัยสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการสำหรับนักบริหาร
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามานิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์. (2559). การควบคุมภายในสมัยใหม่เชิงรุกที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่. 9(2) 26-40.

ถาวร พรมไทย. (2558). ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์. บัญชีมหาบัณฑิต. คณะการ
บัญชีการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีรวุฒิ ทองโอษฐ์. (2546). การศึกษาการปฏิบัติศาสนกิจของเจ้าอาวาสในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 2
และการประชุมวิชาการระดับชาติ "การบริหารปกครองของภูมิภาค รัฐ ชุมชน ท้องถิ่นในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0"

- พระครูปลัดพุทธิวัฒน์ โพธิ์กรพูนศิริ. (2553). การศึกษาการบริหารจัดการวัดราษฎร์และพระอารามหลวงในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์พุทธศักราช 2505. (2505, 31 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 79 ตอนที่ 115. 29.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2556). การควบคุมภายใน:กลไกการกำกับดูแลกิจการ. วารสารบริหารธุรกิจ. 36(138) 1-4.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2548). การควบคุมภายใน:กรอบแนวทางบริหารความเสี่ยง. วารสารบริหารธุรกิจ 28(107) 1-3.
- Agbejule, A and Jokipii, A. (2009). Strategy, Control Activities, Monitoring and Effectiveness. *Managerial Auditing Journal*. 24(6) p.500-522.
- COSO. (2004). *Enterprise Risk Management – Integrated Framework*. AICPA. New York, NY.
- Fadzil, F.H., Haron, H., and Jantan, M. (2005). Internal auditing practices and internal control system. *Managerial Auditing Journal*. 20(8) p.844-866.
- Hsiung, HH. and Wang, JL. (2014). Factors of Affecting Internal Control Benefits under ERP System An Empirical Study in Taiwan. *International Business Research*. 7(4) p.31-43.